

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Commissie Waterveiligheid en Waterketen (WW)		Datum bespreking: 16 maart 2022 12.30 - 15.20 uur Plaats: Vergaderzaal Rijnland Opgesteld door: Mw. R. Lubbers (Vi.a.Vi Office Management)
Aanwezige leden: - Dhr. H. van Dijk (voorzitter) - Mw. L.M. Willemse (A&B) - Dhr. A.J.J. Blijleven (A&B) - Dhr. J.L. van Oeveren (VVD) - Mw. J.C. Boomsma (PvdD) - Dhr. R. Stuurman (AWP) - Dhr. J.W.C. de Mooij (CDA) - Mw. D.J.M. Corbey (Fractie Waterdemocraten) - Dhr. W.H.B. van Dunné (PvdA) - Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) - Dhr. J.H. Klok (CU-SGP) - Dhr. J. Kluis (Water Natuurlijk) - Dhr. B.F. Revet (50Plus) - Dhr. R.A.M. van de Sande (dijkgraaf) - Mw. T.O. Fierens (hoogheemraad) - Dhr. W. von Faber (hoogheemraad) - Dhr. M. Kastelein (hoogheemraad) - Dhr. J.B. Knapp (hoogheemraad) Afwezig: Mw. C.M.H. van Hage-Dondorp (secretaris commissie WW) Overige aanwezigen: Mw. I.C. Gerrits (plaatsvervangend secretaris) Mw. M. Middendorp (SAD) Dhr. N. van der Plas (CU-SGP) (tijdens agendapunt 1) Dhr. P. Pieters (voorzitter van de Rekenkamercommissie) (bij punt 4) Mw. C. Garama (lid Rekenkamercommissie) (bij punt 4) Dhr. J. Schilling (onderzoeksbureau CE Delft) (bij punt 4)		
VERSLAG		ACTIE
1.	OPENING, VASTSTELLING AGENDA EN MEDEDELINGEN De <u>voorzitter</u> opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom. Zoals te doen gebruikelijk wordt de vergadering live uitgezonden via de website van het waterschap maar dit keer zullen er - puur voor intern educatief gebruik met het oog op de wijze van vergaderen - ook video-opnames worden gemaakt, zoals al aangekondigd per mail. De beelden zullen na gebruik worden gewist. Desgevraagd gaan alle aanwezigen hiermee akkoord. De heer <u>Van der Plas</u> geeft een korte update over de werkzaamheden van de ‘Denktank Waarderend Onderzoek Waterketen (WOW)’. Op 9 november kwam deze voor het eerst bij elkaar. Er is geïnventariseerd waarover men zou willen rapporteren. Ook René Roorda heeft D&H gevraagd om in heldere bewoordingen aan te geven wat moet worden verstaan onder ‘asset management’ zodat iedereen een eenduidige definitie hanteert. Hiervoor wordt een informatieve bijeenkomst belegd waarvoor Jan Stoker (werkzaam bij Rijkswaterstaat en Sr. Asset Manager Sr. Lecturer-Examinator Asset & Maintenance Management) al is ingeschakeld.	

	VERSLAG	ACTIE
	De denktank zal in de op te stellen rapportage ook inzicht verschaffen in de langetermijn-assetplanning én het programma dat volgt uit het LTAP waarbij een relatie wordt gelegd met de financiële kaders en de eventueel verdere ontwikkeling van overige kaders. Op die wijze zal een politiek programma op hoofdlijnen worden geformuleerd op basis van afwegingen en besluitvorming. De denktank zal aangeven welke informatie noodzakelijk is voor individuele kredietaanvragen zodat helder wordt waar middelen aan worden besteed (hoe deze volgen uit de LTAP-programmering; welke aanverwante zaken worden meegenomen en welke afwegingen mogelijk zijn). De denktank formuleert ook op welke wijze er vanuit het programma waterketen gerapporteerd wordt over de voortgang en buigt zich ook over de wijze waarop de VV en commissie door de organisatie geïnformeerd dient te worden mede met het oog op hun wens om door D&H meegenomen te willen worden in keuzes. De <u>voorzitter</u> constateert dat er geen vragen zijn aan de heer Van der Plas en dankt hem voor zijn update. Portefeuillehouder <u>Knapp</u> nodigt de VV- en commissieleden uit voor het bijwonen van de start van het project Zwanenburg op 31 maart. De invitatie is al per mail uitgezet. De <u>voorzitter</u> roept belangstellenden op zich hiervoor tijdig aan te melden. De gestelde technische vragen zijn op 15 maart via IBabs beantwoord. Er is een nieuw agendapunt (6.1. Bestuursrapportage rwzi Haarlemmerpolder) toegevoegd. Dit stuk kan betrokken worden bij agendapunt 5.a. De voorzitter constateert vervolgens dat er geen rondvragen zijn aangekondigd en meldt dat er voor alle aanwezigen een exemplaar van de 'Bestuursagenda 2022-2023' (addendum/wintereditie) beschikbaar is.	
2.	SPREEKRECHT Er zijn geen insprekers.	
3.	NOTULEN EN TOEZEGGINGENLIJST VAN DE COMMISSIEVERGADERING WW D.D. 19 januari 2022 Redactioneel: het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld. De Toezeggingenlijst wordt ongewijzigd voor kennisgeving aangenomen.	
4.	Rekenkamercommissie energietransitie Voorgesteld besluit: 1. Met instemming kennis te nemen van de conclusies uit het onderzoek van de Rekenkamercommissie; 2. De aanbevelingen uit het rapport 'Rijnland Energieneutraal' over te nemen zoals weergegeven in de bijlage van deze besluitnota. De heer Patrick Pieters (voorzitter van de Rekenkamercommissie) en Claudine Garama (lid) zijn aanwezig bij de toelichting op het onderzoek die zal worden verzorgd door <u>Jasper Schilling</u> (verbonden aan het onderzoeksbureau CE Delft). De onderzoeksvraag luidde als volgt: <i>'Is het beleid van het Hoogheemraadschap van Rijnland om energieneutraal te zijn per 2025 doeltreffend en doelmatig en hoe verhoudt zich dit tot het verschuiven van de doelstelling naar 2030 en tot het komen tot CO2-neutraliteit?'</i>. De dataverzameling is in september 2021 afgerond, maar uiteraard liep de energietransitie aansluitend door en doemden nieuwe dilemma's op die dus nog niet zijn verwerkt. Deelconclusie en aanbevelingen omtrent doelbereik: Energieneutraliteit wordt in 2025 met het huidige uitvoeringsprogramma alleen in het meest gunstige scenario behaald. Deze doelstelling was uitermate ambitieus en alleen haalbaar met uiterste krachtsinspanningen. Het verschuiven van de doelstelling naar 2030 geeft meer ruimte voor nieuwe technieken/projecten en vergunningsaanvragen.	

VERSLAG	ACTIE
a. Begin op tijd met het vaststellen van investeringsbeslissingen voor 2030. Om een bijdrage te kunnen leveren aan de energieneutraliteitsdoelstelling van 2030 is het bijvoorbeeld van belang dat de windprojecten voor 2025 concreet zijn, wil er een kans van slagen zijn om deze voor 2030 te realiseren. Een windmolenproject vergt minimaal vijf jaar, bij bezwaren nog een aantal jaar langer. Vandaar het advies om met de concrete uitvoering van alle projecten vóór 2025 te starten. b. Maak, in overleg met de Unie van Waterschappen, beleid voor de reductie van overige broeikasgassen. Er kan dan zowel gewerkt worden aan de energieneutraliteitsdoelstelling als aan de doelstelling van klimaatneutraliteit (neutraliteit van CO₂ en van andere broeikasgassen zoals lachgas en methaan). Door de inkoop van groene stroom en andere energie is de CO₂-doelstelling uit het programma Circulair goed haalbaar. De grootste uitdaging zijn de veel sterkere broeikasgassen lachgas en methaan die vrijkomen bij het zuiveringsproces. Hiervoor dient beleid te worden ontwikkeld door Rijnland. De Unie van Waterschappen heeft de doelstelling om alle waterschappen in 2025 energieneutraal te hebben. Als Rijnland uitgaat van 2030, kan het zijn dat de andere waterschappen extra inspanningen moeten verrichten. Deelconclusie & aanbevelingen omtrent doelmatigheid en doeltreffendheid Het onderzoek wees uit dat het beleid goed uitpakt voor wat betreft doelmatigheid en doeltreffendheid. - De rol van Rijnland en de maatregelen in het uitvoeringsprogramma zijn afgewogen met oog voor doelmatigheid en dragen bij aan het bereiken van de energieneutraliteitsdoelstelling. a. Vraag D&H om concrete afspraken te maken over het inzichtelijk maken van energie-effecten van nieuwe activiteiten, en de aanschaf van goederen en diensten. Het rapport beveelt vooral energiebesparingen aan. Nieuwe assets zoals medicijnzuiveringen - met eigen specifieke duurzaamheidsdoelstellingen- vergen veel energie dus daarmee zal in de planning rekening moeten worden gehouden. b. Let er bij kredietaanvragen voor energieopwekkende en energiebesparende maatregelen scherp op dat: - Ze passen binnen de voor het uitvoeringsprogramma door de VV vastgestelde kaders; - De bijdrage aan de doelstelling voldoende is onderbouwd; - De financiële parameters helder en correct zijn. Deelconclusie omtrent rol VV De doelstelling is in samenhang tussen de VV en D&H geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma waarbij de VV een duidelijk mandaat heeft gegeven om aan de slag te gaan met de uitvoering. Hierbij was er spanning tussen voldoende ruimte bieden aan de VV voor opinievorming en besluitvorming -met name gezien de frequentie van de VV-vergaderingen en dus de lange processen- en de urgentie van de opgave om energieneutraal te worden. Uit gesprekken is gebleken dat bij de energietransitie betrokken ambtenaren 'graag al wat verder hadden willen zijn'. De VV is met D&H in gesprek welke informatie zij nodig heeft om haar controlerende rol beter te kunnen vervullen. De VV gaf al aan, graag gedetailleerde informatie te willen ontvangen. Aanbevelingen omtrent rol VV a. Besluit als VV of met het verschuiven van de doelstelling naar 2030 besloten moet worden over een nieuw uitvoeringsprogramma nodig is, of dat doorgegaan kan worden op basis van het huidige uitvoeringsprogramma. Dit zodat deze discussie de uitvoering niet onnodig vertraagt. Hoewel uit gesprekken bleek dat de aanwezigen een nieuw uitvoeringsbesluit overbodig achtten, wordt geadviseerd de VV hierover wel een besluit te laten nemen. b. Vraag D&H om een- of tweemaal per jaar een speciale oordeelvormende sessie te organiseren over nieuwe ontwikkelingen op het energiegebied voor geïnteresseerde VV- en/of commissieleden. Daar kan de inhoudelijke discussie worden gevoerd, op de reguliere VV-vergaderingen kan de VV dan meer haar controlerende en kaderstellende rol vervullen. Door deze bijeenkomsten wordt tijd gewonnen, wordt het vertrouwen vergroot én kan de besluitvorming soepeler verlopen	

VERSLAG	ACTIE
c. Let in het gesprek over de voortgangsinformatie op dat die meer inzicht biedt in de bijdrage van individuele maatregelen aan de doelstelling, gekoppeld aan de investering en aan de aspecten in de afwegingskaders, zoals de rol van Rijnland en natuur. d. Stel met D&H een indicator op waarmee de voortgang van energiebesparing, en het effect van investeringen in energiebesparende maatregelen kan worden gemonitord. Bij deze voortgang zal ook aandacht moeten worden besteed aan energie per vervuilingseenheid (vve) mits in combinatie met het totaal: als de totale energievraag van Rijnland stijgt maar daalt per vve, dan is Rijnland dus nog steeds op de goede weg. Het is positief dat deze monitoring ook op landelijk niveau wordt ingezet. De heer <u>Kluis</u> stelt dat de discussie binnen Rijnland tot dusverre beperkt is gebleven tot ‘energieneutraal en CO₂-neutraal’. Het waterschap heeft (nog) geen beleid voor de uitstoot van methaan en lachgas. Wordt nu gepleit om de doelstellingen van Rijnland te wijzigen en uit te breiden tot ‘klimaatneutraal’? Beantwoording: omdat de inspanningen zijn gericht op klimaat effecten, moeten ook overige broeikasgassen worden meegewogen (“een hele uitdaging”) temeer daar het hoogheemraadschap daarop invloed kan uitoefenen. Maar de termen ‘klimaatneutraal’ en ‘CO₂-neutraal’ worden regelmatig door elkaar gebruikt (methaan en lachgas wordt vaak gerekend onder CO₂). De doelstelling van Rijnland zelf hoeft overigens niet te worden aangepast. De heer <u>Van Oeveren</u> constateert dat de Rekenkamercommissie zich ook heeft gericht op beleid dat Rijnland nog gaat uitvoeren. Vraag: wat zou de ultieme tip zijn van de Rekenkamercommissie voor Rijnland? Mevrouw <u>Corbey</u> is positief met de nadruk op energiebesparing. Zij is verbaasd over de ‘klachten vanuit de organisatie over de trage besluitvormingsprocedures’. Immers: als de stukken beter waren geweest, had de VV sneller kunnen besluiten en zouden moties overbodig zijn geweest. De fractie vindt dat deze klacht over trage procedures dan ook niet zo algemeen in het rapport had moet worden opgenomen of geef aan wat er exact misging: “Niemand kan iets met zo’n vage opmerking.” Vragen: 1. Veel hernieuwbare energie is afkomstig van HVC. Hoe kwetsbaar is die bron en hoe eerlijk is het om deze mee te rekenen en kan dat ook in de toekomst nog wel? 2. Het is vrij nieuw dat de Rekenkamercommissie zich uitsprekt over toekomstig beleid: hoe zinvol vindt de Rekenkamercommissie dit onderzoek zelf in vergelijking met andere onderzoeken die een lange periode beslaan? De heer <u>Revet</u> vraagt zich af of het onderwerp niet primair valt onder de commissie BOD. Hij vraagt zich ook af of de beantwoording van de onderzoeksvraag juist is geweest. Hij verwijst daarbij naar de definitie van doelmatigheid in de literatuur en stelt dat die niet is behaald, daarbij doelend op de drie rode stippen in het overzicht. Mogelijk is ook de onduidelijke definiëring van kaders, budgetten en planning hieraan mede debet. Hoe ziet de RKC dit? 50PLUS deelt de conclusie over de investeringen en langetermijnplanning. Op basis van zijn jarenlange ervaring bij defensie weet hij dat investeringen (ook bij het waterschap) veel tijd vergen. Voor investeringen in assets is een langetermijnplanning essentieel zodat Rijnland weet wat er moet worden geïnvesteerd/aangeschaft en dat duurt jaren. Dus roept hij D&H op om een toekomstvisie op te stellen wat de besluitvorming ook vereenvoudigt. Dan kan binnen kaders assetmanagement worden uitgevoerd en hoeft de VV niet steeds opnieuw te beslissen. De VV moet wel worden geïnformeerd over afwijkingen. Oordeelvormende vergaderingen zijn anders dan besluitvormende vergaderingen, aldus de heer Revet. Hij is het oneens met de reactie van het D&H. Hij vindt net als de Rekenkamercommissie, dat er periodiek oordeelvormende vergaderingen moeten worden belegd waarmee de besluitvorming kan worden bekort en D&H wordt gemandateerd om binnen de opdracht te gaan uitvoeren. Mevrouw <u>Willemse</u> vindt het een lezenswaardig rapport, evenwel zonder veel bijzonderheden. De fractie onderschrijft de interessante deelconclusies van harte (wat zijn de effecten van energiebesparende maatregelen, methaan en lachgas dienen ook te worden meegenomen e.d.). Voorts is het interessant dat de Unie van Waterschappen 2025 aanhoudt voor energieneutraliteit terwijl Rijnland is opgeschoven naar	

VERSLAG	ACTIE
2030. Vraag: wat zijn de gevolgen qua doelmatigheid in het bredere kader van waterschappen en waarom blijft Rijnland achter bij alle andere waterschappen en hoe doelmatig is dat dan? Besluit- en beeldvorming: beeldvorming vindt ook deels in beeld-VV's plaats. Mogelijk is dat de laatste tijd niet afdoende gebeurd dus sluit de fractie zich aan bij de aanbeveling dat beeldvorming ook in beeld-VV's kan worden gerealiseerd. Is de beeldvormende-VV meegenomen als instrument (wordt immers als zodanig al ingezet)? Mevrouw <u>Boomsma</u> vraagt zich af of CE Delft dit soort onderzoeken vaker uitvoert voor ambtelijke organisaties die naar het oordeel van de PvdD een zeer belangrijke factor zijn in het doen slagen van de energietransitie die immers meer vraagt dan alleen maar kaders, besluiten en een controlerende rol, namelijk om een interne transitie. Hoe kijkt de organisatie van het waterschap aan tegen veranderingen? Hoe ambidexter is Rijnland: enerzijds bereid tot optimaliseren van bestaande werkzaamheden en anderzijds: wat is de vernieuwingsdrang en kracht van de organisatie? Elke succesvolle transitie vergt duidelijke governance en het beleggen van verantwoordelijkheden. Naast verantwoordelijkheden op strategisch niveau (VV) bestaan er ook verantwoordelijkheden op tactisch en operationeel niveau. Wat is de visie van de Rekenkamercommissie op deze tweebenigheid van Rijnland en wordt dit als risico gezien? In hoeverre is de ambtelijke organisatie in staat om deze transitie vorm te geven? Mevrouw <u>Stoop</u> vindt de analyse uitermate verhelderend. Deze geeft ook meer gevoel voor grip. Er wordt aanbevolen tijdig te starten met windturbines, maar daarop heeft Rijnland volgens Natuurterreinen eigenstandig amper invloed. Rijnland is zeer afhankelijk van externe processen. Klopt dat? Uitstel 2025 naar 2030: hebben de onderzoekers onderzocht in hoeverre andere waterschappen extra inspanningen moeten leveren of is deze passage meer een politieke waarschuwing? Er wordt gesproken over energieneutraliteit en vervolgens wordt ook melding gemaakt van methaan en lachgas. Dan gaat het niet meer over energie maar over de emissies van de awzi's, bodemdaling, oppervlaktewater e.d. Mevrouw Stoop legt geen relatie met energie. Rijnland heeft ook een doelstelling voor klimaatneutraliteit. Waarom zijn methaan en lachgas in dit kader benoemd? De heer <u>Klok</u> dankt CE Delft en de Rekenkamercommissie voor het kritische rapport over een zeer belangrijk thema met veel herkenbare punten. Volgens de heer <u>Van Dunné</u> is er een prettig leesbaar rapport opgeleverd met een mooie oogst aan zowel zoete als zure zaken. De PvdA sluit zich aan bij de vragen van mevrouw Stoop: hoe verhouden klimaatneutraliteit en energieneutraliteit zich tot elkaar in dit rapport? <u>Vervolg beantwoording door dhr. Schilling:</u> • In reactie op de VVD: windenergie maakt de grootste klappers voor duurzame energieopwekking hoewel molens niet altijd even populair zijn. • Energiebesparing: een hoogheemraadschap kan door variabel waterpeilbeheer een neutraliserende uitwerking hebben op het de druk op het elektriciteitsnet als pompen op het juiste moment worden ingeschakeld waarmee pieken/dalen kunnen worden vermeden. Tevens kan er zodoende ook energie worden bespaard. Zie ook de feitenrapportage. • Procedure: het klopt dat in het rapport wordt geconstateerd dat het doorlopen van het lerende proces onvermijdelijk de nodige tijd heeft gekost maar "ik zou het geen geklaag willen noemen." Mogelijk kon er door dit tijdsbeslag minder tijd worden gestoken in de uitvoering. De Rekenkamercommissie neemt aan dat het advies om vaker met elkaar van gedachten te wisselen, leidt tot snellere besluitvorming. 3 fte is afdoende op momenten dat alles duidelijk is, maar bij bestuurlijke drukte is er meer capaciteit vereist om ook nog tot uitvoering te komen. • Windenergie en afhankelijkheid HVC: er is inderdaad sprake van een kwetsbaarheid met name voor wat betreft dubbeltellingen en het niet maken van goede afspraken met HVC. Bij voorkeur moet windenergie op eigen grondgebied worden gerealiseerd zodat de opbrengst meetelt met de eigen Rijnlandse doelstellingen. Er bestaat een risico op dubbeltellingen als windmolens op andermans terrein staan. Het HVC zijn er sluitende afspraken gemaakt.	

VERSLAG	ACTIE
• CO₂-neutraliteit: er wordt nagedacht over het eventueel herzien of maken van afspraken. Hierover wordt al ambtelijk nagedacht. • Doelmatigheid beleid: er waren nog geen investeringsbeslissingen genomen. De Rekenkamercommissie kijkt naar het proces en de inrichting van kaders die er volgens de Rekenkamercommissie goed uitzagen. Maar de Rekenkamercommissie heeft niet alles goed kunnen beoordelen (inrichting investeringsbesluit en compleetheid daarvan). Toch is er geen sprake van ondoelmatigheid. Op moment van onderzoek was de uitvoering nog niet gestart, wat leidde tot aantal rode/oranje indicatoren. • Er is gekeken naar het BOB-model. Beeldvormende vergaderingen zijn goede instrumenten om kennis te delen, maar er is los daarvan behoefte om te kunnen overleggen over dilemma's waarvoor beeldvormende vergaderingen mogelijk minder geschikt zijn. • Unie van Waterschappen: de Rekenkamercommissie heeft alleen naar Rijnland gekeken en niet naar andere waterschappen die al volledig energieneutraal zijn (waarschijnlijk in de buitengebieden). Het is meer als politiek aandachtspunt benoemd. De Rekenkamercommissie kan hierover niets in het kader van doelmatigheid en doeltreffendheid zeggen. • Het is mogelijk dat de ambtelijke organisatie enigszins knelt (de Rekenkamercommissie kreeg hierover geen signalen uit de organisatie zelf). Er is bewust niet gekozen voor 3 specifieke duurzaamheids-fte's maar deze 3 fte zijn verdeeld over 8 personen met elders ook nog andere taken. Zo is de verantwoordelijkheid breder in de organisatie belegd. De organisatie is enthousiast maar in de besluitvorming naar boven toe dient meer nadruk te komen op energie-effecten bij besluitvorming. Vandaar de aanbeveling richting D&H en VV-commissies. Mevrouw <u>Boomsma</u> is niet geheel tevreden met de beantwoording. Het gaat haar om de inrichting van de governance: de vormgeving van de transitie, niet om het aantal beschikbare fte en de taken van de betrokken ambtenaren (is nadere uitwerking). Haar vraag betrof het beleggen van de verantwoordelijkheid van de transitie op diverse lagen. <u>Beantwoording:</u> deze verantwoordelijk is waarschijnlijk wel belegd maar dit wordt mogelijk anders ervaren door mevrouw Boomsma. Mevrouw <u>Boomsma</u> beklemtoont, dat zij slechts een vraag wilde stellen. De <u>voorzitter</u> zegt dat deze vraag door de portefeuillehouder zal worden beantwoord. <u>Vervolg beantwoording door dhr. Schilling:</u> • Methaan en lachgas zijn meegenomen: niet alleen werd de onderzoeksvraag met betrekking tot energieneutraliteit meegegeven, ook vroeg de Rekenkamercommissie uitleg bij de relatie tussen energieneutraliteit/CO₂-neutraliteit en de verschillen qua opgaven en focus. Dit is in het rapport in beeld gebracht. Vandaar is eerst gekeken naar energieneutraliteit, daarna naar CO₂-neutraliteit én methaan en lachgas als factoren om ook op te focussen. Het klopt dat deze niet vallen onder de definitie 'energie-neutraal' omdat dan alleen naar de energiehuishouding wordt gekeken. Als met kijkt naar CO₂-neutraliteit moeten lachgas en methaan wél worden meegenomen, Rijnland kijkt wel degelijk naar CO₂-neutraliteit maar dan in het kader van circulariteit: "U heeft gelijk: het is een soort van uitstapje op de hoofdonderzoeksvraag en ik kan me voorstellen dat het bij lezing soms een beetje verwarring veroorzaakt". • In reactie op de vraag van mevrouw Stoop wordt erkend dat Rijnland inderdaad niet eigenstandig kan optreden maar dat het waterschap wel degelijk een actieve rol heeft als men windmolens op eigen terrein wenst. De investering op het bouwen kan door een derde partij worden gedaan, maar Rijnland staat wel zelf aan de lat omdat de doelstelling van het waterschap is en niet van HVC of een andere partij om ervoor te zorgen dat de projecten vóór 2025 op de rails staan.	

VERSLAG	ACTIE
<i>Tweede termijn</i> De heer <u>Van Oeveren</u> veronderstelt dat alle fracties de conclusies uit het onderzoek onderschrijven. Namens de VVD wil hij benadrukken dat de ambtenaren binnen het waterschap altijd veilig alle informatie moeten kunnen verstrekken aan de Rekenkamercommissie. Hij vindt het dan ook ingewikkeld dat richting commissie wordt opgemerkt dat het aan de commissie (c.q. VV) zou liggen als er niet in alle gevallen tijdige besluiten zouden zijn genomen. Het is -aldus de VVD- immers aan de bestuurders om erop toe te zien dat dit wél tijdig gebeurt, desnoods via een tussentijdse VV-vergadering. Los van deze kanttekening beklemtoont de VVD de uitkomsten te onderschrijven. Als er besluiten moeten worden genomen “moeten wij dat gewoon ook doen. Ik wil met alle plezier één keer per jaar luisteren naar de nieuwste ontwikkelingen, maar ik wil vooral dat we dingen doen”. En als daar meer dan 3 fte voor nodig zijn, moet dit binnen Rijnland kunnen worden georganiseerd. Tot slot: namens de VVD complimenten voor het ingezette beleid. De heer <u>Kluis</u> verwijst naar aanbeveling A en de aangekondigde uitvoering: <i>‘Het streven is om alle kredietvoorstellen voor energieopwekking (zon/wind) vóór 2025 aan de VV te hebben voorgelegd, zodat in de periode 2025-2030 gewerkt kan worden aan de uitvoering. Voorwaarde voor een kredietvoorstel is duidelijkheid over vergunningen en transportindicatie van de netbeheerder’</i> en adviseert D&H de datum ‘vóór 2025’ te wijzigen in ‘vóór 2024’ ten behoeve van het tijdspad voor de uitvoering. Voorts oppert hij om de winstwaarschuwing (‘streven’) te schrappen bij dit soort opgave: hij vindt dat te mager. Aanbeveling G (<i>‘In de volgende rapportage die als bijlage van de Voorjaarsburap 2022 wordt verzonden zal meer direct de relatie tussen individuele maatregelen en de doelstelling worden beschreven. We nemen hiervoor de maatregelen uit het vastgestelde uitvoeringsprogramma als uitgangspunt’</i>): Water Natuurlijk neemt aan dat het gaat om de volgende buraps en dat het bestaande uitvoeringsprogramma flexibel wordt gehanteerd en dat daarin dus eventuele nieuwe activiteiten aan kunnen worden toegevoegd. De heer <u>Klok</u> concludeert uit het kritische rapport dat er het nodige werk aan de winkel is. Hij was dan ook enigszins verbaasd over de bestuurlijke reactie, verwijzend naar ‘twee kantjes met excuses en opmerkingen dat er al van alles en nog wat loopt’. Vraag: in hoeverre is deze reactie erop gericht dat de organisatie leert en zich verbetert? Daarvoor is het rapport uiteindelijk toch mede bedoeld. De heer <u>Stuurman</u> verwijst naar de nota, waarin staat dat ‘wordt besloten om de aanbevelingen over te nemen’. Ook wordt aangegeven hoe e.e.a. zal worden gerealiseerd. Vraag: wordt daar dan ook een besluit over genomen? Portefeuillehouder <u>Fierens</u> zegt dat het college een voorstel heeft geformuleerd over de beoogde aanpak. Zie de tweede kolom. Maar de VV kan hierop uiteraard amendementen indienen: de VV is nu aan zet. De heer <u>Stuurman</u> overweegt hierover een amendement in te dienen. Hij zegt dat dit niet als zodanig in de tekst staat. Het antwoord van de portefeuillehouder is evenwel helder. In aanbeveling C staat: <i>‘: Vraag D&H om concrete afspraken te maken over het inzichtelijk maken van Energie-effecten van nieuwe activiteiten, en de aanschaf van goederen en diensten’</i>. Naar aanleiding van eerdere vragen van de AWP heeft portefeuillehouder Fierens meermalen toegezegd dit te verwerken in een energieparagraaf maar desondanks komt het college met een onduidelijk, niet concreet, plan van aanpak. Zie ook de voorgenoemde actie: <i>‘Vaak zijn de energie-effecten van nieuwe activiteiten vooraf niet eenduidig weer te geven of is het effect zeer beperkt. Afspraak is om een energie paragraaf toe te voegen indien dit significant invloed heeft op de doelstelling, bijvoorbeeld door 1 TJp (0,15%) toename of afname te hanteren als richtlijn’</i>. Het kan dus ook 3 TJp zijn of niks. Het is dus eigenlijk een vrije keuze geworden voor het ambtelijk apparaat en dreigt de VV het zicht op de vorderingen van energiematregelen/besparingen te worden ontnomen. Kortom: de heer Stuurman vindt het een wat gek besluit. In de beantwoording van de technische vragen staat dat het inderdaad aan het bestuur is om een drempelwaarde te kiezen c.q. invulling aan deze aanbeveling. Maar in de voorliggende aanbeveling ontbreekt een helder voorstel. Vandaar dat de AWP hierover -mede ook op basis van het advies van de Rekenkamercommissie- overweegt een amendement	

VERSLAG	ACTIE
in te dienen inhoudende een concreet voorstel. Maar de AWP wacht eerst de reactie van de portefeuillehouder af. De heer <u>Van Dunné</u> vindt het een mooi rapport waarmee Rijnland “best een beetje tevreden mag zijn” ook al zijn er verbeterpunten. Zijn vragen sluiten aan bij die van de AWP namelijk over de besluitvorming: ligt die bij de VV of wordt de besluitvorming teruggegeven aan D&H? De PvdA kan zich voorstellen dat de besluitvorming van de VV als traag wordt bestempeld/door anderen zo wordt ervaren. Hij oppert dan ook om hierover eens gezamenlijk van gedachten te wisselen in de commissie BOD in aanwezigheid van de secretaris-directeur. De heer Van Dunné staat open voor suggesties. Mevrouw <u>Boomsma</u> vraagt of de Unie van Waterschappen en Rijnland het manifest ‘Duurzaam GWW¹2030’ hebben ondertekend. Met een hoofdknikje wordt dit door mevr. <u>Fierens</u> bevestigend beantwoord. Mevrouw <u>Stoop</u> zegt dat methaan en lachgas nu worden gekoppeld aan het thema energieneutraliteit (dossier zuiveringsbeheer). Wordt hiermee klimaatneutraliteit volledig gedekt? Er zijn meerdere dossiers waarbij dat van belang is. Mevrouw <u>Willemse</u> verwijst naar punt F, de kolom ‘Hoe wordt het opgepakt’: “<i>Voorstel is om eenmaal per jaar een interactieve sessie (innovatiemarkt, themacafé) te organiseren waarin de voortgang rondom het thema energie en circulariteit besproken kan worden</i>”. De fractie lijkt het raadzaam om hierover een beeldvormende VV te beleggen met extra discussiemogelijkheden en vindt het niet onverstandig om hiervoor weer “iets nieuws op te tuigen omdat dit extra geld en mankracht vergt.” Portefeuillehouder <u>Fierens</u> dankt de Rekenkamercommissie en de VV voor de bijzondere rol in dit transitieproces. Zij vindt het plezierig dat de commissie/VV haar scherp houdt tijdens de diverse dialogen over onder andere de wijze van rapporteren. Waar het de ingezette governance transitie betreft, is het evident dat gaandeweg de rollen veranderen (VV, portefeuillehouders, organisatie, Unie van Waterschappen, externe partijen e.d.) met gevolgen voor de gebruikelijke bureaucratie lijnen der dingen. Transitie is een leerproces en struikelen mag mits men weer opstaat, vragen stelt en elkaar aanmoedigt om doelgericht verder te gaan. Verwijzend naar gemaakte kanttekeningen over de ambtelijke organisatie, benadrukt zij dat tijdens het proces “iedereen zijn stinkende best heeft gedaan.” De diverse transities (energie, circulair, klimaat) hangen met elkaar samen en kunnen niet geheel los van elkaar worden beschouwd. Methaan en lachgas maken bij Rijnland deel uit van circulair en de VV heeft dit thema als prioritair aangewezen. Hierover zal ook een business case worden opgesteld. Ook de portefeuillehouder zelf is van mening dat het proces veel tijd in beslag heeft genomen maar: “We zijn nu aan de slag.” Data: Rijnland heeft 2025 verschoven naar 2030 in tegenstelling tot andere waterschappen. Portefeuillehouder Fierens beklemtoont dat Rijnland de besluitvorming vóór 2025 moet hebben afgerond waarna een lange periode van het aanvragen van vergunningen volgt. Maar als er op bepaalde locaties volgens de RES een windmolen/zonnepaneel mag worden gerealiseerd, zullen vergunningen sneller worden verleend (‘RES-proof’). Maar de realisatie neemt ook de nodige tijd in beslag. Er zijn door Rijnland besluiten genomen over zonnepanelen in Alphen en Bodegraven maar ze liggen er nog niet. De grootste preventie, energiebesparing, ligt overigens in de waterketen. Ook heeft Rijnland te maken met de visie van provincies en andere externe factoren (zoals Rusland). Rijnland onderzoekt de mogelijkheden van de mest- en levensmiddelenvergister waarbij nauwlettend gelet wordt op eventuele energiewinst voor het waterschap zelf. Wijze, niveau en frequentie rapportage: het is voor het college nog een zoektocht naar de juiste balans. De vraag of iets energieneutraal is, is op veel terreinen niet relevant vandaar dat wordt voorgesteld een paragraaf alleen op te nemen als energie-impact relevant is.	

¹ Grond-, Weg-, en Waterbouw

	VERSLAG	ACTIE
	Het is niet altijd eenvoudig om aan het proces gegevens te meten, vandaar dat wordt voorgesteld om bijvoorbeeld ½, 1, 2 of 3 terrajoule aan te houden. Portefeuillehouder Fierens wil weten wat de wensen van de commissie zijn: wat is de behoefte aan detailniveau? Hierover dient overeenstemming te worden bereikt. In de Bestuursagenda is het onderwerp al vastgelegd. Invulling VV: rond de zomer staat een extra VV over energie gepland waaraan circulair kan worden gekoppeld en mogelijk ook het thema klimaat. Dan kan worden teruggekeken, gerapporteerd en kan een innovatiemarkt worden belegd (waarop acht nieuwe innovaties zullen worden gedeeld). De heer <u>Stuurman</u> dankt de portefeuillehouder voor de heldere beantwoording. Hij gaat zich nader beraden over een eventueel amendement maar wil in elk geval dat het onderwerp als besprekstuk wordt geagendeerd. De heer <u>Revet</u> vraagt zich af tegen welke kosten Rijnland bereid is om de doelstellingen te behalen. Hij verwijst naar het rapport van de Rekenkamercommissie en stelt, dat er voor 50PLUS grenzen zijn aan de behoefte om energieneutraal te zijn. De <u>voorzitter</u> stelt voor om deze discussie desgewenst in de VV voort te zetten. De heer <u>Kluis</u> herhaalt zijn (nog niet beantwoorde) vragen. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> zegt dat er € 16 miljoen vanaf het begin in de Meerjarenbegroting is opgenomen voor de energietransitie. 2025: de portefeuillehouder herhaalt haar verwachting dat alle besluiten vóór 2025 kunnen worden genomen door Rijnland. Alle andere waterschappen hebben besluiten zullen dit ook vóór 2025 doen maar ook zij zullen worden geconfronteerd met dezelfde problemen als Rijnland qua vergunningverlening en implementatie. Zij verwacht dat alle waterschappen gelijktijdig in 2027 eindigen. De <u>voorzitter</u> concludeert dat de AWP zich nader buigt over een eventueel amendement en concludeert dat het onderwerp als besprekstuk zal worden geagendeerd in de VV. Tot slot dankt hij de Rekenkamercommissie voor de input, uitleg én aanwezigheid.	
5.	VV-BESLUITVORMINGSNOTA'S	
5.a	Afbakening scope project Haarlem Waarderpolder Voorgesteld besluit: 1. Bij het project AWZI Haarlem Waarderpolder focus te zetten op de voortgang van dit project door a. uitbreidingen van de zuivering in de toekomst mogelijk te maken en b. de scope van het project duidelijk af te bakenen. Daarvoor: <i>Waterkwaliteit:</i> 2. De nieuwe AWZI bij oplevering in 2029 te laten voldoen aan de nu bekende normen voor effluentkwaliteit en KRW en daarvoor een vierde zuiveringstrap te realiseren; 3. Deze vierde zuiveringstrap uitbreidbaar en robuust te bouwen voor verdere verbeteringen van de effluentkwaliteit; 4. Verwijdering van medicijnresten en andere microverontreinigingen nog niet te realiseren. <i>Slibvergisting:</i> 5. Het ontwerp van de te renoveren sliblijn te baseren op de huidige slibvergistingstechniek en de capaciteit van de huidige torens; 6. De door de VV vastgestelde centrale slibvergistingsstrategie als uitgangspunt te blijven hanteren; 7. In de contractering en uitvoering rekening te houden met afschalen van de hoeveelheid slibvergisting als de ontwikkelingen bij HVC en anderen daar aanleiding toe geven. <i>Grondstoffen en broeikasgassen:</i> 8. Terugwinning van grondstoffen, anders dan biogas en cellulose, buiten het project te laten;	

VERSLAG	ACTIE
9. Voor terugwinning van cellulose later een besluit te nemen op basis van verder uitgewerkte varianten; 10. Beperking van uitstoot van broeikasgassen in de waterlijn, zoals lachgas en methaan, buiten het project op te pakken; 11. Beperking van uitstoot van broeikasgassen in de sliblijn mee te nemen door methaan af te vangen en voor lachgas een pilot uit te voeren. <i>Energie en circulariteit:</i> 12. De energievoorziening te ontwerpen en voor te bereiden op maximale uitbreidingen; 13. In te zetten op de productie en verkoop van biogas dat bij de slibvergisting wordt geproduceerd; 14. De warmtekrachtkoppeling uit te faseren bij einde levensduur (tussen nu en 2029) en te vervangen door duurzame energiewinning (zon, wind, thermische energie uit afvalwater) op het terrein of in de directe omgeving; 15. Het circulair maken van de bouwwerkzaamheden zelf, mede met oog op de gebruiksfase, mee te nemen in de uitwerking van het project. Portefeuillehouder <u>Knapp</u> geeft uitleg bij zijn presentatie over de afbakening van de scope. Deze informatie is overigens ook opgenomen in de ter beschikking gestelde bijlagen (waaronder de beleidsnota en voortgangsrapportage). Enkele kernpunten: • Vertraging van het project, waardoor de bestaande oude zuivering met zijn defecten in gebruik moet blijven, vergroot de kans op meer defecten en bijkomende kosten. Vandaar dat alles wordt gedaan om het project tijdig af te ronden. • In 2021 zijn de werkzaamheden aangehouden om nieuwe debietberekeningen op te stellen. Nu is de focus weer gericht op de voortgang. Vandaar dat de scope nu al aan de voorkant helder wordt afgebakend. • Het blijft nadrukkelijk mogelijk om nieuwe (technische) ontwikkelingen te kunnen implementeren (“... zodat zij als een stekker in een stopcontact kunnen worden ingeplugd”). • Er is sprake van autonome ontwikkelingen (er wordt een 20% groter aanbod van vuil verwacht door meer huishoudens en bedrijven). Het gezuiverde water wordt geloosd op De Mooie Nel (KRW-lichaam). De waterkwaliteit daarvan mag niet verslechteren (dus fosfaat en stikstoflozingen van Rijnland mogen niet toenemen). Het is dan ook onvermijdelijk dat de vierde zuiveringstrap moet worden gerealiseerd (meerkosten: tussen de € 10 en € 15 miljoen). • Deze zuiveringstrap zal flexibel worden ingericht: zowel om te anticiperen op toekomstige strengere normen maar ook om de integratie van een medicijnrestenverwijderaar te faciliteren. De kaders van de midterm zijn leidend. Er wordt onderzocht of deze verwijderaar tegen geringe meerkosten kunnen worden meegenomen in de scope van het project. Dit onderwerp zal als apart onderwerp aan de VV worden voorgelegd. • De vastgestelde slibstrategie blijft leidend voor de scope van dit project. Rijnland onderzoekt de optie om aan te sluiten bij een eventuele landelijke slibvergisting bij HVC. Bij de bouw wordt rekening gehouden met tussentijdse aanpassingen als die gunstig zijn voor Rijnland. • Grondstoffen en broeikasgassen: er wordt biogas teruggewonnen (zoals dat nu ook het geval is). De cellulosevarianten worden (nog) niet meegenomen (te ingrijpend): hierover wordt op een later moment een separaat voorstel uitgewerkt. • Fosfaat: hoe centraler hoe kosteneffectiever, vandaar dat Rijnland dit gezamenlijk oppakt met HVC na verbranding. • Voor de grondstoffenfabriek wordt in 2023 een business case uitgevoerd. Bij de bouwplannen voor de zuivering wordt met de integratie hiervan alvast rekening gehouden. • Broeikasgassen (methaan en lachgas) worden in dit project niet meegenomen. Het onderwerp vergt nog veel onderzoek. De portefeuillehouder kijkt naar de totale assetportefeuille van het waterschap zodat kan worden beoordeeld hoe deze op een doelmatige manier kunnen worden meegenomen. De uitstoot in de waterlijn doet zich ook voor op andere zuiveringen, vandaar de voorkeur om deze broeikasgassen integraal te wegen. De sliblijn/aanvoerlijn: de slibvergistingstorens worden afgedekt.	

VERSLAG	ACTIE
• In het ontwerp wordt al rekening gehouden met benodigde extra energie. Zie ook de kostenparagraaf. Zo moet er nu al worden geïnvesteerd in een eventuele medicijnrestenverwijderaar. • Rijnland verkoopt nog geen biogas maar wordt voor de toekomst gezien de ontwikkelingen, wel interessanter. • De warmtekrachtkoppeling zal zo snel mogelijk worden vervangen door een duurzame energiebron omdat er nu veel rendement weglekt. • Er wordt ingespeeld op circulair bouwen en ook biodiversiteit wordt meegenomen in het project. <i>Vervolg</i> • Het is voor de voortgang van het project wezenlijk dat het als zodanig wordt aangestuurd (sturen op scope, denken vanuit de opgave is dus belangrijk). Zakelijke afweging van optimalisaties en scopewijzigingen en verantwoording wordt afgelegd via bestuurlijke rapportages. • Aanpak voor vervolg actualiseren (voorjaar 2022): hierin worden capaciteit, planning, contractering e.d. meegenomen. • Nu wordt weliswaar de scope vastgesteld, maar die kan gaandeweg worden aangepast en raming/ontwerp kunnen worden geactualiseerd. • De resterende beslispunten komen in de tweede helft 2022 in de commissie én de VV aan de orde. <i>Planning</i> Besluitvorming over projectscope: maart 2022 Adviesdiensten ingekocht: juni 2022 Oplevering deelproject renovatie slibgistingstoren 2: eind 2022 Urgente overige veiligheids (ATEX) maatregelen no-regret: medio 2023 Persleiding Zwanenburg (raakvlak): medio 2025 Centrale slibgisting gereed: medio 2027 Waterlijn gereed qua effluentnorm (KRW-doel): januari 2029 Mevrouw <u>Stoop</u> dankt de portefeuillehouder voor de verhelderende toelichting -waarmee zij kan instemmen maar wat een ander licht werpt op het stuk dat ter besluitvorming voorligt dat niet op haar steun kan rekenen. De circulariteit, de medicijnrestenverwijderaar zijn bijvoorbeeld veel duidelijker toegelicht in de presentatie dan in de notitie. Zij vraagt de portefeuillehouder of er echt een besluit wordt gevraagd over deze notitie of wordt die nog aangepast? De heer <u>Van Oeveren</u> hoort graag exact waarin de verschillen zitten volgens Natuurterreinen tussen de presentatie en het stuk. Wat mist mevrouw Stoop in het stuk? Mevrouw <u>Stoop</u> herhaalt dat zij een discrepantie ziet: “Waar praten we over? Daar wil ik mee beginnen”. De heer <u>Van Dunné</u> zegt dat in aanvulling op de VVD dat hij enig begrip heeft voor de visie van mevrouw Stoop qua toonzetting, maar benadrukt dat in de VV de beraadslagingen (ook nadere duiding) onderdeel uitmaken van de besluitvorming. Hij maakt zichzelf geen zorgen over kleine details. De heer <u>Van Oeveren</u> vraagt nogmaals wat Natuurterreinen mist in de genoemde voorbeelden. Mevrouw <u>Stoop</u> begreep uit de presentatie dat het geraamte van een volledig plan wordt uitgewerkt en dat sommige onderdelen -waaroever later wordt besloten- wel worden meegenomen in de scope. Dat staat niet in het stuk. Portefeuillehouder <u>Knapp</u> zegt dat hij met de presentatie de commissie wilde meenemen door de scopenotitie maar dat de teksten op papier leidend zijn. Hij verzoekt mevrouw Stoop om verschillen op detailniveau concreet te benoemen. Voor de medicijnrestenverwijderaar geldt dat wordt onderzocht hoe	

VERSLAG	ACTIE
die tegen geringe meerkosten kan worden meegenomen (voorstel wordt te zijner tijd separaat voorgelegd) maar de portefeuillehouder doet nog geen uitspraak of deze al dan niet wordt meegenomen. Hij ziet zelf geen discrepanties. De <u>voorzitter</u> adviseert mevrouw Stoop haar punten desgewenst schriftelijk in te dienen als die ook na de behandeling overeind mochten blijven. Mevrouw <u>Boomsma</u> vindt het een wat mager voorstel. Veel aspecten die de awzi toekomstbestendig zouden kunnen maken, zijn niet in de scope meegenomen maar daarover wordt later separaat besloten. Gezien bovenstaande stelt zij dat besluitvorming soms inderdaad toch wel wat traag verloopt. Extra zuiveren gezien stijgende vuilvracht: vanaf 2008 gelden er verruimde normen met betrekking tot stofstok en vanaf 2020 met betrekking tot fosfaat. Rijnland voldoet dus al veertien jaar niet aan de normen en dat blijft zo tot 2029 waardoor Rijnland meer dan twintig jaar dus niet aan de normen voor stikstof voldoet terwijl er wordt geloosd op een KRW-lichaam. Er moet dus extra worden gezuiverd om aan de normen te voldoen, niet vanwege de toegenomen vuilvracht. Rijnland loopt dus achter de feiten aan omdat het onderhoud steeds is uitgesteld en het waterschap zich comfortabel voelt bij de verruiming van de normen hoewel het over schoon water gaat. Waarom wordt de medicijnrestenverwijdering niet in de besluitvorming opgenomen omdat de vierde trap al wordt aangelegd en de meerkosten meevallen. Dat in de midterm is besloten om niet over te gaan tot het verwijderen van medicijnresten, vindt mevrouw Boomsma geen argument. Zij verzoekt het college dan ook om een andere onderbouwing. Voorts mist zij de urgentie in het stuk en vraagt zich af waarom er gekozen wordt voor een 'stopcontact-constructie'? "Waarom ligt er z'n uitgekleeft voorstel terwijl dit de zuivering van de toekomst zou moeten worden?" De heer <u>Blijleven</u> complimenteert D&H met deze scope. Er ligt nu eindelijk een stuk waarin de doelstellingen zijn beschreven. De fractie maakt zich wel enorme zorgen om het financiële aspect afgaande op de voornemens. Kijkende naar de huidige marktontwikkelingen maakt hij zich enorme zorgen over het oorspronkelijk besproken budget. Op een moment van moeilijke keuzes, zou de VV zijns inziens een taakstellend budget moeten vaststellen om daarmee ook de kosten te limiteren: "Dan weten we ook met z'n allen waar we aan toe zijn". Dat is momenteel nog steeds niet duidelijk. De fractie beseft dat de zuivering er moet komen maar vraagt een andere benadering. Voorts wordt er alleen over opschalen gesproken, nergens over eventuele afschaling. Pilot lachgas: neemt Rijnland het initiatief en wat kan deze opleveren? Graag wat meer informatie. Riolerings: de fractie ging ervanuit dat deze eventueel zou kunnen worden afgeschaald maar vanwege de woningbouw is dat niet aan de orde. Vierde zuiveringstrap: de heer Blijleven is er een groot voorstander van om het implementeren van de medicijnrestenverwijderaars in de vierde trap eenvoudig mogelijk te maken. Het kostenoverzicht ziet de fractie met belangstelling tegemoet. Tot slot: de fractie ondersteunt de scope. De heer <u>Revet</u> sluit zich aan bij de heer Blijleven: Rijnland moet toekomstbesteding handelen en 50PLUS gaat akkoord met de scope. De fractie maakt zich nog steeds grote zorgen over de financiële omvang van het project. De vuilvracht neemt toe: de heer Revet adviseert dan ook om de ontkoppeling van het hemelwater meteen mee te nemen. Als subsidie behulpzaam kan zijn, zou de fractie dat kunnen ondersteunen als daarmee de vuilvracht wordt gereduceerd (en dus ook de zuiveringskosten). Mevrouw <u>Corbey</u> dankt voor de heldere nota. Ook zij signaleert dat de presentatie wat meer ruimte biedt voor een aantal aanvullende aspecten dan de notitie zelf. Maar zoals de portefeuillehouder al zei: er moet worden uitgegaan van het stuk. Voorheen was de planning erop gericht om in 2025 een zuivering te realiseren conform de allernieuwste standaarden maar de realisatie is nu januari 2029 voor een uitgekleeft zuivering (met 'stekkermogelijkheden'). De scope is dus wel degelijk aangepast wat zij betreurt. De aanpak is wel duidelijk, dus daarmee kan zij instemmen. Het is jammer dat er wat betreft de slibvergisting niet wordt gekozen voor een scope-aanpak want er liggen opties/interessante ontwikkelingen om dit procedé goedkoper te laten verlopen. Jaarlijks kost deze verbranding nu € 12 miljoen maar het kan goedkoper dus pas die scope-aanpak toe. In de centrale slibvergistingsstrategie staat overigens dat rekening moet worden gehouden met de ontwikkeling van nieuwe technologie.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Van Oeveren</u> is zeer tevreden met duidelijke nota. Het betreft een zeer groot project dat al de nodige jaren veel heeft gevergd van de organisatie en dat wat de VVD betreft een duw in de goede richting verdient en krijgt met deze scope. Mede gezien de omvang bepleit de fractie het continueren van het goede projectmanagement én een goede geschiedschrijving (met aandacht voor waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt en welke besluiten op welk moment zijn genomen) ten behoeve van de volgende bestuurders omdat het project pas in 2029 wordt afgerond. Dat Rijnland energieleverancier wordt is best wennen voor de VVD maar op basis van de onderbouwing is het goed dat het wordt opgepakt, maar aan welke partij wordt gas dit geleverd? In vervolg op de discussie of het een awzi voor de toekomst wordt, stelt de heer <u>Kluis</u> dat het niet de awzi van de toekomst wordt als men vindt dat alles wat technisch mogelijk is ook moet worden gerealiseerd. Maar er wordt wel een installatie gebouwd die kan worden aangevuld met nieuwe ontwikkelingen dan wel kan worden aangepast. Het glas is halfleeg omdat veel dingen nu niet worden meegenomen maar het is ook half vol omdat én de vierde trap wordt gebouwd én deze toekomstgericht kan worden uitgebreid. Dit tot tevredenheid van de fractie. De heer <u>Van Dunné</u> vindt dat er goed management wordt geleverd en zo lang dat binnen de gestelde kaders blijft, kan het project rekenen op steun van de PvdA met betrekking tot de uitvoering. Uit de presentatie kan worden opgemaakt dat zaken die nu buiten de scope vallen zullen worden uitgevoerd na onderzoek e.d. maar de uitvoering wordt wel al voorbereid. Maar: “Het leven is vaak niet zo eenvoudig als het bouwen van een stopcontact waar je de stekker in stopt”. De heer Van Dunné begrijpt de gehanteerde beeldspraak maar “waar je knipt, moet je plakken en bij projecten is dat vaak ingewikkelder”. Rijnland heeft een capabele organisatie waarop de fractie vertrouwt. De heer <u>Klok</u> is benieuwd naar de reden waarom onderwerpen uit de scope zijn gehaald. Is dat om financiële redenen gebeurd of norm-gedreven (te experimenteel in een nieuwe zuivering?). Hij kan zich de lichte verwarring tussen stuk en presentatie voorstellen dus graag alsnog antwoord op de vraag: staat de deur op een kier of wordt de medicijnrestenverwijderaar toch niet meegenomen? De heer <u>Stuurman</u> zegt dat voor hem het project gaandeweg duidelijker wordt. Naast goed projectmanagement is hij vóór heldere taal. De AWP had graag de medicijnrestenverwijderaar willen meenemen. In het besluit staat dat dit nog niet gebeurt waarover de AWP technische vragen stelde (wat wordt er nu precies bedoeld?). De beantwoording van de technische vraag is aanzienlijk duidelijker dan het geciteerde besluit. Dus het verzoek om de beantwoording van de technische vraag toe te voegen. Hij hoopt dat medicijnrestenverwijderaar alsnog kan worden gerealiseerd. Portefeuillehouder <u>Knapp</u> vindt in tegenstelling tot de PvdD dat bij deze zuivering verder wordt gegaan dan op de andere zuiveringen en wel degelijk toekomstbestendig is c.q. mogelijkheden daarvoor biedt: veel nieuwe ontwikkelingen worden meegenomen; er worden pilots uitgevoerd en het gasvraagstuk wordt opgepakt. Er wordt gekozen voor een overzichtelijke scope en niet elke opgave hoeft aan dit project te worden verbonden. Voor sommige onderdelen wordt gekozen voor die adaptieve aanpak. Normen fosfaat en stikstof: de bandbreedtes zijn tijdelijk verruimd omdat Rijnland ze niet kon behalen. Maar het betreft twee verschillende type normen: voor effluent zijn ze opgerekt, voor de KRW-norm geldt dat in absolute hoeveelheid niet meer stikstof en fosfaat mag worden geloosd op het KRW-lichaam. De toename in de hoeveelheid vuilvracht vereist een betere zuivering. Medicijnrestenverwijderaar: het staat de PvdD vrij om de midterm niet als argument te beschouwen. Andere fracties hebben een andere mening. Er wordt wel onderzocht of deze als meekoppelkans kan worden meegenomen in de vierde trap. De portefeuillehouder kan zich voorstellen dat de formulering van de beslispunten wat ‘harder’ overkomt dan in de presentatie en onderbouwing. Maar de portefeuillehouder verwijst naar argument 4.4. dat hij ook heeft benoemd in de presentatie. De besluitvorming ligt uiteraard bij VV. Portefeuillehouder Knapp deelt de zorgen van de fractie A&B met betrekking tot het financiële aspect van het oorspronkelijke krediet maar dit staat los van de gevoerde scopediscussie. In de kostenparagraaf zijn de effecten van de beslissingen gerelateerd aan de scope opgenomen. Tijdens voortgangsrapportages en zodra meer gegevens beschikbaar zijn, wordt deze discussie over de financiële gevolgen zeker weer gevoerd. Afkoppelen is ontzettend belangrijk en de	

VERSLAG	ACTIE
studie naar de meting van kubieke meters in 2021 was van groot belang maar D&H verwacht niet dat afkoppelen een enorm dempend effect zal hebben op de zuiveringscapaciteit. Ook de toename van (ontkoppelde) woningen zal leiden tot meer te zuiveren kubieke meters. Rijnland neemt weliswaar het initiatief voor de pilot maar daarbij worden marktpartijen betrokken en de uitwerking wordt aan de commissie en VV voorgelegd. Opschalen riolering: er moet schoner worden gezuiverd. In reactie op 50PLUS heeft de portefeuillehouder de bevalling niet als zwaar ervaren: het onderwerp biedt immers ruime kansen voor onderling debat. 50PLUS legt een onterechte link tussen het stimuleren van afkoppelen (leidt tot afname kubieke meters) en vuilvracht (= hoeveelheid vervuiling). Het college deelt de geuite zorgen over de vertraging vandaar dat in de projectaanpak en de voorgelegde scope is gekozen voor helderheid en dus versnelling. De aanbevelingen voor voortzetting van goed projectmanagement en geschiedschrijving neemt het college van harte mee. Energieleverancier: hiervoor zal een marktverkenning worden uitgezet. De portefeuillehouder vindt het plezierig dat de heer Kluis positief reageerde, ook wat betreft de toekomst. De portefeuillehouder is van mening dat er geen zaken zijn afgevallen in de scope en vraagt diegenen die dit vinden op ze concreet te benoemen. Rijnland doet immers al meer, zie de vierde zuiveringstrap die niet was voorzien. Beslissingen over PACAS worden aan de commissie en de VV voorgelegd. Vanuit projectbeheersingsoogpunt én doelmatigheidsoogpunt valt te betwijfelen of het goed is om alles meteen al te koppelen aan de nieuwe zuivering. Sommige aspecten kunnen buiten het project worden opgepakt. Als de heer Stuurman tekstsuggesties heeft om besluiten te verhelderen, zijn die van harte welkom. Portefeuillehouder <u>Fierens</u> ziet geen reden om de vastgestelde slibstrategie aan te passen. Rijnland volgt alle innovaties nauwgezet en zal eventuele nieuwe kansen zeker benutten. De centrale slibvergisting op Haarlem Waarderpolder is belangrijk voor de Rijnlandse energiedoelstellingen. <i>Tweede termijn</i> Mevrouw <u>Boomsma</u> vindt dat de portefeuillehouder de KRW te technocratisch benadert als hij stelt dat de situatie niet mag verslechteren. Immers: de KRW gaat ook over het fosfaat- en stikstofgehalte in het water en de afname van biodiversiteit. Doordat het waterschap de normen al geruime tijd overschrijdt, blijft het dweilen met de kraan open. De PvdD adviseert de portefeuillehouder om middels een soort 'roadmap' aanvullende besluiten aan de VV voor te leggen met betrekking tot 'de stekker'. Daardoor blijft er zicht op de voortgang en de risico's van het niet realiseren van doelen. Mevrouw <u>Corbey</u> is blij dat Rijnland openstaat voor innovaties met betrekking tot de slibstrategie maar juist daarom zou de scope moeten worden beperkt om verkeerde investeringen te voorkomen. Zie de waarschuwingen in het rapport 'Rijnland circulair' voor aanstaande investeringen die een soort 'lock-in' blijken te zijn. Kortom: beperk de scope en neem besluiten over het slib op een later moment. De heer <u>Van Dunné</u> zegt dat er uiteraard zaken -zoals de grondstoffenfabriek- buiten de scope blijven, vandaar deze scope. Door 'de stopcontacten' en bereidwilligheid om onderzoek te doen met een optie om alsnog tot realisatie over te gaan op een later moment, kan het besluit op steun van de PvdA rekenen. In reactie op De Waterdemocraten vindt de heer Van Dunné het nu niet het moment om de slibstrategie te bespreken: die is vastgesteld en het voorliggende stuk is daarmee in lijn. In reactie op de kanttekening over een technocratische benadering van de KRW zegt portefeuillehouder <u>Knapp</u> dat Rijnland het 'stand-still-principe' geen geweld aan doet en dus de KRW-normen niet overschrijdt maar de effluenteisen die het waterschap zichzelf oplegt: die worden dus verruimd omdat het waterschap deze niet haalt met de zuivering. Planning/stekkers: de planning is in de nota opgenomen, ook voor verdere besluitvorming. Sommige zaken vallen buiten de scope van dit project maar worden wel opgepakt: over de voortgang zal worden gerapporteerd onder andere in de VV-voortgangsrapportages. Voorts beklemtoont portefeuillehouder Knapp dat Rijnland niet alles doet wat kan in de scope van dit project. Uitvoering van beleidsambities loopt op basis van het coalitieakkoord. Er zijn geen zaken afgevallen met uitzondering van de PACAS tijdens de midterm-discussie waarvan het college vervolgens de VV heeft toegezegd om na te gaan of deze alsnog als meekoppelkans in de vierde trap kan worden geïntegreerd.	

	VERSLAG	ACTIE
	Portefeuillehouder <u>Fierens</u> zegt dat eventuele innovaties die tussentijdse bijstellingen rechtvaardigen uiteraard zullen worden meegenomen. De <u>voorzitter</u> vraagt of de commissie kan instemmen met de voorliggende beslispunten. Mevrouw <u>Stoop</u> verwacht dat er een amendement komt om de tekst te verduidelijken in de richting van hetgeen portefeuillehouder Knapp aangaf tijdens de presentatie. Portefeuillehouder <u>Knapp</u> vraagt mevrouw Stoop naar een verdere concrete toelichting. Mevrouw <u>Stoop</u> antwoordt dat er wordt gesteld dat de medicijnrestenverwijderaars niet wordt gerealiseerd maar daarom gaat het niet. De mogelijkheid opnemen en aangeven dat daarover op een later moment wordt besloten is iets anders dan stellen dat deze niet wordt gerealiseerd. Het betreft dus tekstuele verduidelijkingen in het stuk. Mevrouw Stoop zegt toe dat zij de tekst nauwgezet zal nalezen op passages waar zij op doelt. De heer <u>Van Oeveren</u> wil voorkomen dat de VV verzandt in een discussie over interpretaties van de tekst en bedoelingen. Hij roept iedereen op om voorafgaande aan de VV eventuele onduidelijkheden te verhelderen. Ook mevrouw <u>Boomsma</u> wil een exegese voorkomen: “Het gaat erom dat we het juiste besluit nemen.” De <u>voorzitter</u> rondt af: mogelijk wordt er een amendement ingediend maar het onderwerp zal in ieder geval als besprekingsstuk worden geagendeerd voor de VV.	
5.b	Nota waterveiligheid en nota van beantwoording Voorgesteld besluit: Vast te stellen de Nota Waterveiligheid, hierdoor: 1.1. De doelen en de bijbehorende acties in het kader van de waterveiligheid kenbaar te maken; 1.2. Inzicht te verschaffen in de manier waarop we invulling geven aan onze verantwoordelijkheid voor de waterkeringen; 1.3. Duidelijkheid te geven over medegebruik op en rondom keringen; 1.4. Te anticiperen op ontwikkelingen op het gebied van waterveiligheid, rekening houdend met nieuwe kennisontwikkeling en maatschappelijke opgave; 1.5. Aan te geven welke concrete onderwerpen de komende periode onderzocht en opgepakt gaan worden. Vast te stellen de Rijnlandse reacties op de binnengekomen zienswijzen, zoals vastgelegd in de Nota van Beantwoording (kenmerk: 22.010117). De vorige Nota Waterkeringen uit 2010 (Deel I, visie en doelstellingen, kenmerk: 10.31846) in te trekken. De <u>voorzitter</u> roept de commissieleden op -met het oog op de tijd- hun inbreng te beperken tot de ontvangen zienswijzen/wijzigingen in de nota zelf omdat deze al uitputtend is behandeld. Mevrouw <u>Boomsma</u> gaat ervanuit dat de commissie ook ruimte krijgt om vragen te stellen over de wijze waarop het college de zienswijzen heeft beoordeeld. De <u>voorzitter</u> bevestigt dit. Mevrouw <u>Willemse</u> is zeer content met de gewijzigde nota en vindt het prima om deze eens in de vijf jaar te gaan herzien.	

VERSLAG	ACTIE
Mevrouw <u>Boomsma</u> betreurt het dat er -ondanks haar eerdere oproep- niet is gekeken naar keringen als assets om andere Rijnlandse beleidsdoelen te realiseren. Het voornemen is om in Zuid-Holland 280.000 woningen te bouwen, deels in het werkgebied van het waterschap. Hoe gaat Rijnland met deze opgave om? De heer <u>Kluis</u> gaat akkoord met de beantwoording van het college en de voorliggende aangepaste nota. Er is toegezegd dat de gevaren van de Japanse Duizendknoop worden meegenomen in het groenbeleid. Wanneer is dat te verwachten? Amsterdam geeft aan dat zij de zorgplicht hebben om waterkeringen niet ernstig in hun functie aan te tasten. De CU-SGP is het hiermee oneens. Hij adviseert om de teksten vooraf voor te leggen aan de provincies Noord- en Zuid-Holland gezien het hoge aantal tekstuele kanttekeningen van hun zijde. De heer <u>Van Oeveren</u> constateert dat geen van de drie zienswijzen is ingediend door een persoon/ingelande. Was het stuk dermate goed dat niemand zich daartoe geroepen voelde of wist amper iemand van het bestaan ervan af? Hij adviseert om het na vaststelling optimaal te verspreiden onder de ingelanden. Mevrouw <u>Corbey</u> mist een heldere taal in het stuk in de nota, met name met betrekking tot doelstelling 2. Een aantal zienswijzen vond zij interessant. Uit reacties bleek dat onduidelijk is wat verstaan moet worden onder passages waarin staat dat er meer moet worden gedaan met ruimtelijke ordening, dat de weerbaarheid moet worden vergroot door de ruimtelijke ordening. Deze kanttekeningen hebben niet/amper geleid tot aanpassingen dus roept zij op dit alsnog te doen. Mevrouw Corbey is het eens met de gemeente Amsterdam over de bomen en vindt dat Rijnland medeverantwoordelijk is voor de ontstane situatie en het niet handhaven. Is Rijnland daarom ook niet juridisch medeverantwoordelijk? Dat aspect ontbreekt in de beantwoording. Rijnland dient zich ruimhartiger op te stellen en duidelijker aan te geven wat het waterschap wil bereiken op het gebied van de ruimtelijke ordening. Dus wijs gebieden aan waar bepaalde activiteiten zoals bouwen uitermate risicovol zijn vanwege de waterveiligheid. Het stuk wil zij als bespreekstuk laten agenderen. Portefeuillehouder <u>Knapp</u> dankt A&B voor de adhesie. Voor assetmanagement spelen risico's met het oog op veiligheid een wezenlijke rol bij de prioritering van assetmanagement/programmering. In de nota wordt aangegeven hoe andere type doelstellingen worden vervlochten met werkzaamheden uit de risico-gestuurde assetmanagementplanning en het college vindt dat dit afdoende is geborgd in deze nota. Rijnland realiseert zich terdege dat de bouw van huizen in diepgelegen polders leidt tot een toename van de economische waarde van het achterland én dus ook de portefeuille waterveiligheid. Vandaar dat Rijnland een plek aan tafel toekomt al baseert het waterschap zich met name op het WBP en het adagium van water als sturend principe in de ruimtelijke ordening voor een goede ruimtelijke inrichting. Er wordt overigens een uitvoeringsplan hierover opgesteld. Het groenbeleid betreft met name uitvoering en valt niet onder deze nota. Er is over de teksten vanaf het begin veel afgestemd met de provincies maar kennelijk zagen zij alsnog aanleiding om hun wijzigingsvoorstellen (overigens ook de nodige complimenten) in zienswijzen op te nemen. Rijnland kijkt als eerste naar de eventuele risico's van bomen voor de waterveiligheid en de aard van het probleem. Daarna wordt de discussie daarover gevoerd. Het is niet correct dat Rijnland alles maar heeft toegestaan: er zijn immers wel degelijk regels opgesteld en dus is Rijnland zeker niet als enige verantwoordelijk. De <u>voorzitter</u> zegt dat tijdens de commissie BOD het thema ruimtelijke ordening ook staat geagendeerd. Hij vraagt waarom De Waterdemocraten het stuk als bespreekstuk wensen te agenderen. Mevrouw <u>Corbey</u> heeft behoefte aan een verduidelijking bij de tweede doelstelling en de activiteiten van Rijnland en het standpunt over de bomen. De <u>voorzitter</u> zegt dat het stuk dus als bespreekstuk zal worden doorgeleid.	

	VERSLAG	ACTIE
5.c	Uitvoeringskrediet roostergoedverwijdering awzi Lisse Voorgesteld besluit: De huidige roostergoedverwijdering (RGV) op AWZI-Lisse te vervangen en hiervoor een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 2.550.000. De heer <u>De Mooij</u> vindt het niet raadzaam om in het stuk bedragen te noemen. Hij heeft dit al vaker opgemerkt. In het stuk staat dat de aanbesteding in de zomer van 2022 op de markt zal worden gezet maar het genoemde bedrag geeft toch al enige richting aan de markt. In de vertrouwelijke bijlage staat de specificatie maar de bouw kent vaste percentages waardoor veel informatie toch bekend is. Hij vraagt zich af of Rijnland geen andere werkwijze kan invoeren. Als de commissie kanttekeningen heeft bij de vertrouwelijke bijlage, dient de openbare uitzending te worden onderbroken, aldus de <u>voorzitter</u>. Mevrouw <u>Willemse</u> wil van die mogelijkheid gebruik maken. De heer <u>Klok</u> vindt het positief dat de variantenstudie is toegevoegd. Graag uitleg bij de zinsnede dat het ‘redelijk onverwachts komt’ en hoe moet dit worden gezien in het correctieve naar preventieve handelen van Rijnland. De heer <u>Stuurman</u> bedankt de portefeuillehouder voor het opnemen van de energieparagraaf en roept op dit ook in toekomstige stukken te blijven doen. Passage over veiligheid: veiligheid tijdens ombouw krijgt geen maximale wegingsfactor en lijkt dus geen topprioriteit van Rijnland hoewel dit in de beantwoording van zijn technische vragen wordt ontkend. Maar er wordt niet aangegeven de wegingsfactor 3 is en niet 5. Is dat omdat dan de matrix niet meer klopt? Suggestie: maak de wegingsfactor 5: de score voor de variant 6 is 5 en 4 voor de variant ombouw (met argumenten) waardoor de score goed blijft en Rijnland kan stellen dat veiligheid tijdens ombouw gewoon wegingsfactor 5 heeft: “Waarom wordt er geknepen op veiligheid?” Dat het voorstel niet kan wachten op de P&C-cyclus betekent dat actief correctief onderhoud betreft, aldus de heer <u>Kluis</u>. Waar staat Rijnland in de overgang van correctief naar preventief onderhoud? Mevrouw <u>Corbey</u> is zeer content dat de varianten worden voorgelegd met wegingsfactoren waar zij goed mee kan leven omdat uit de beantwoording van de technische vragen blijkt dat de verschillen minimaal zijn en dus niet zo zwaar hoeven mee te wegen. Er wordt niet aangegeven dat veiligheid onbelangrijk zou zijn. De heer <u>Revet</u> is het eens met zijn collega Van Dunné die al eens stelde dat een matrix met wegingsfactoren altijd leidt tot discussie. Variantenstudie: redundantie is een belangrijk punt maar 50PLUS vindt 100% redundantie echt een overkill omdat de verhouding met de kosten zoek is, wat wél een argument is. Het criterium ‘kosten’ wordt nergens genoemd als wegingsfactor. Waarom wordt het oude nog werkende rooster niet gehandhaafd om op over te schakelen in geval van nood? Variant 6 (nieuwbouw en renovatie): deze variant ligt vrijwel qua weging op het niveau van variant 1. Is nieuwbouw niet beter? 50PLUS kan zich niet vinden in de voorgestelde aanpak en de redundantie. Mevrouw <u>Boomsma</u> is tevreden met het opnemen van een paragraaf circulariteit en energie. Zij oppert om ook het energieverbruik bij vervanging en tijdens werkzaamheden op te nemen. Recyclen metaal: wordt dit gebruikt in nieuwe rooster zo neen, wat gebeurt er dan mee? De aanduiding dat het oude metaal wordt gerecycled is te vaag. Scoringstabel is prima, maar waar is duurzaamheid ondergebracht? En hoe kunnen de scores worden beoordeeld? De <u>voorzitter</u> zegt dat op dit moment de ‘live verbinding’ zal worden onderbroken vanwege de noodzakelijke vertrouwelijke voortzetting.	

VERSLAG	ACTIE
De heer <u>Van Dunné</u> adviseert -gezien eerdere ervaringen- goed te checken of de openbare verbinding echt is onderbroken. Dat is inderdaad het geval, aldus de <u>voorzitter</u>. Mevrouw <u>Willemse</u> zegt dat zij in haar bijdrage geen bedragen zal noemen. Normaliter komen deze kredieten gelijktijdig met de P&C-producten in de begroting maar dat bleek niet mogelijk omdat de SSK-raming in het najaar nog niet gereed was. Hetgeen de fractie verbaast. Nu blijkt de situatie dermate urgent dat er nu een besluit moet worden genomen en zij een ingewikkelde SSK-raming had verwacht. In de vertrouwelijke bijlage blijkt deze evenwel uitermate summier. De <u>voorzitter</u> interrumpeert en zegt dat de lijn toch nog open staat. Vanuit de <u>commissie</u> wordt opgemerkt dat er ook nog een toehoorder aanwezig is op de publieke tribune waarop de <u>voorzitter</u> betrokkene verzoekt de zaal te verlaten, tenzij mevrouw Willemse in haar bijdrage niet raakt aan de vertrouwelijkheid en de vergadering dus openbaar kan worden voortgezet. De heren <u>Van Oeveren</u> en Van Dunné zijn het daarmee oneens: de vergadering dient de behandeling vertrouwelijk voort te zetten. Mevrouw <u>Willemse</u> zegt dat haar bijdrage weliswaar gaat over de SSK-raming maar dat zij niet inhoudelijk zal ingaan op genoemde bedragen. Het is aan anderen om te bepalen of dit vertrouwelijk kan of niet. De <u>voorzitter</u> zegt dat zolang er geen bedragen worden genoemd maar het gaat over de methodiek, openbaar kan worden vergaderd. Mevrouw <u>Willemse</u> zegt dat het een urgent project betreft, dat het veel tijd heeft gekost om de SKK-raming op te stellen en dat deze uitermate summier is. Dit roept de vraag op, hoe een en ander tot stand is gekomen? Portefeuillehouder <u>Knapp</u> geeft aan dat het te doen gebruikelijk is om kredietaanvragen met een redelijk technisch karakter geclusterd worden behandeld bij de behandeling van het Meerjarenperspectief of de burap. De SKK-raming was niet gereed bij de bespreking van het Meerjarenperspectief. De kans op defecten stijgt naarmate er langer wordt gewacht maar het is niet zo dat de situatie zich plots openbaarde. Uitstel heeft geen zin als het onderwerp nu behandeld kan worden. Het voorstel is pragmatisch opgebouwd. De vraag over het recyclen is behoorlijk technisch en kan de portefeuillehouder nu niet beantwoorden. Het staat de fracties vrij om eens te bespreken of en zo ja op welke wijze en in welke mate gegevens openbaar moeten worden gemaakt. Overigens is er ook behoefte aan transparante besluitvorming over het besteden van middelen. Het project doemt niet onverwacht op. Eerst wordt achterstallig onderhoud ingelopen en vervolgens wordt gestuurd met regulier preventief en correctief onderhoud. Deze renovatie is geen onderhoud. De stand van zaken wat betreft de overgang van correctief naar preventief adviseert de portefeuillehouder dit onderwerp te bespreken tijdens meer geëigende momenten (burap, voortgangsrapportages). Veiligheid wordt altijd meegewogen, zoals dat ook gebeurde bij de varianten Haarlem Waarderpolder met veiligheidsverschillen. Er wordt nadrukkelijk niet geknepen op veiligheid. In reactie op 50PLUS zegt de portefeuillehouder over de 100% en de kanttkening over redundantie toe daarop terug te zullen komen in de Nota van Toelichting. Mevrouw <u>Boomsma</u> erkent dat haar vraag over het recyclen technisch van aard is maar zij wacht nog op een reactie op haar kanttkening over herkenbaarheid van duurzaamheid in de scoringstabel. De heer <u>Stuurman</u> heeft geenszins bepleit om de discussie over een scorematrix over te gaan doen. Maar er wordt gesproken over twee verschillende dingen: wegingen én scores. Weging geeft aan hoe belangrijk Rijnland iets vindt, scores hoe dit aspect vervolgens scoort. Hij vindt dat alles wat met	

VERSLAG		ACTIE
	veiligheid te maken heeft, hoog moet worden gewaardeerd in de te maken afwegingen. Als de portefeuillehouder dit onderschrijft, vindt hij dit afdoende. Portefeuillehouder <u>Knapp</u> antwoordt mevrouw Boomsma dat de herkenbaarheid van duurzaamheid in de scoringstabel met name wordt meegenomen in de weging van de toekomstbestendigheid. Voorts herhaalt hij dat er in geen enkele variant wordt bezuinigd op veiligheid. De <u>voorzitter</u> zegt dat voor de VV nog een Nota van Toelichting wordt opgesteld en het onderwerp dus als bespreekstuk wordt geagendeerd.	
6.	SCHRIFTELIJKE MEDEDELINGEN	
6.1.	VV TKN-memo 1ste Bestuursrapportage HWP Dit memo is in relatie tot agendapunt 5a behandeld.	
7.	RONDVRAAG Mevrouw <u>Boomsma</u> verwijst naar de rondgestuurde vragenlijst over dieetwensen voor de lunch. Zij heeft daarop niet gereageerd ervan uitgaande dat Rijnland gezien de huidige omstandigheden veel vegetarische varianten zou voorschotelen maar “het viel me tegen hoeveel vlees er was bij de lunch”. Zij vraagt hernieuwde aandacht, zeker gezien de geopolitieke omstandigheden en de dreiging van teruglopende graanvoorziening.	
8.	SLUITING Nadat de <u>voorzitter</u> alle aanwezigen heeft bedankt voor hun positieve inbreng, sluit hij de vergadering om 15.20 uur.	

Vastgesteld,2022

voorzitter,

secretaris,

R.A.M. van der Sande

M. Middendorp